

ทิศทางและเข็มมุ่งการขับเคลื่อนงานคลังเตอร์อนามัยสิ่งแวดล้อม ประจำปี พ.ศ. 2563

โดย นายแพทย์दनัย ชีวันดา รองอธิบดีกรมอนามัย

กรอบทิศทางการดำเนินงาน

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

พัฒนางานสาธารณสุขตามแนวพระราชดำริ
และโครงการเฉลิมพระเกียรติ

ให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงทั้งกาย ใจ
และมีความมั่นคงทางสุขภาพ

- ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพการออกกำลังกาย ใช้ชุมชนเป็นฐาน
- พัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในครรภ์
- จัดการดูแลระยะยาวรองรับสังคมสูงวัย อย่างเป็นระบบ
- จัดการภัยคุกคามความมั่นคงทางสุขภาพ
อย่างครบวงจรและบูรณาการ

ผลักดันการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ทางการแพทย์และสาธารณสุข

- ให้ประชาชนเข้าถึงการใช้กัญชาและสมุนไพร
ทางการแพทย์ได้อย่างปลอดภัย
- ส่งเสริมนวัตกรรมและศูนย์ความเป็นเลิศ
ทางการแพทย์และสาธารณสุข

ให้ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย
ลดความแออัด ลดเหลื่อมล้ำ ลดรอยต่อและลดภาระค่าใช้จ่าย

- เพิ่มศักยภาพหน่วยบริการทุกระดับจัดระบบการแพทย์ปฐมภูมิ
อย่างทั่วถึง พัฒนาห้องฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพ
- พัฒนาและยกระดับความรู้ อสม. ให้เป็นหมอประจำบ้าน
- ใช้ Telemedicine ระบบคิว ระบบส่งต่อ ระบบงานบริการ
เชื่อมโยงเป็น Big Data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

- ยึดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส
กระจายอำนาจให้เขตสุขภาพ
- ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญ
ในการสร้างขวัญกำลังใจบุคลากร

เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ คนไทยสุขภาพดี ในสิ่งแวดล้อมปลอดภัย

อายุคาดเฉลี่ย
เมื่อแรกเกิด (LE)
ไม่น้อยกว่า 85 ปี

อายุคาดเฉลี่ย
ของการมีสุขภาพดี (HALE)
ไม่น้อยกว่า 75 ปี

นโยบายด้านสาธารณสุข โดย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดร.สาธิต ปิตุเตชะ

5 ยุทธศาสตร์

1

**สุขภาพดี
ทุกกลุ่มวัย**

- แม่และเด็ก

ลดแม่ตาย
IQ/EQ เด็กเพิ่มขึ้น
ลดโรคที่ป้องกันได้

- วัยรุ่นและวัยทำงาน

ออกกำลังกายทุกวัย
BMI ปกติ

- ผู้สูงอายุ

สุขใจ ห่างไกลโรค

- 1 โครงการวิวัฒน์สร้างชาติ
- 2 โครงการเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก
- 3 โครงการคนไทยสุขภาพดี

โครงการคนไทยสุขภาพดี

เป้าหมาย

- Ultimate Goal : HALE=75 ปี
- Goal: ประชาชนมีสุขภาพดี

มาตรการ

- อาหาร เน้น อาหารโภชนาการดีคุณภาพ , Low Sugar Diet
- ออกกำลังกาย : DOH Step Challenge
- อารมณ์ดี

ผลลัพธ์

- 300 วัน (ทีม ... ก้าว ..)

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

**อาหาร
ออกกำลังกาย
อารมณ์**

1) Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม 2) สำนักสุขภาพิบาลอาหารและน้ำ
กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ
กรมสุขภาพจิต เป็นเจ้าภาพหลัก

นโยบายเร่งรัดของผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

1 สุขภาพทุกกลุ่มวัย

- แม่และเด็ก
- ผู้สูงอายุ
- Health Literacy

4 พัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ

- อสม. เป็นหมอครอบครัว
- ทีม PCC พชอ.
- รพ.สต. ติดตาม

โครงการพระราชดำริ

2 การควบคุมป้องกันโรค

5 ลดแออัด ลดรอคอยในโรงพยาบาล

- จัดระบบบริการเพื่อลดความแออัด
- ห้องฉุกเฉินคุณภาพ

7 การเข้าถึงกัญชาทางการแพทย์

9 องค์กรคุณภาพ

- HA
- PMQA
- องค์กรแห่งความสุข

3 จัดการภัยคุกคามความมั่นคงทางสุขภาพ

- การยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่อันตรายต่อสุขภาพ
- ใช้ยาอย่างสมเหตุผล/จัดการเชื้อดื้อยา(RDU & AMR)

6 Fast Track

- Stroke
- STEMI

8 นวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อเศรษฐกิจ

- สมุนไพร การนวดไทย และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเสริมเศรษฐกิจ

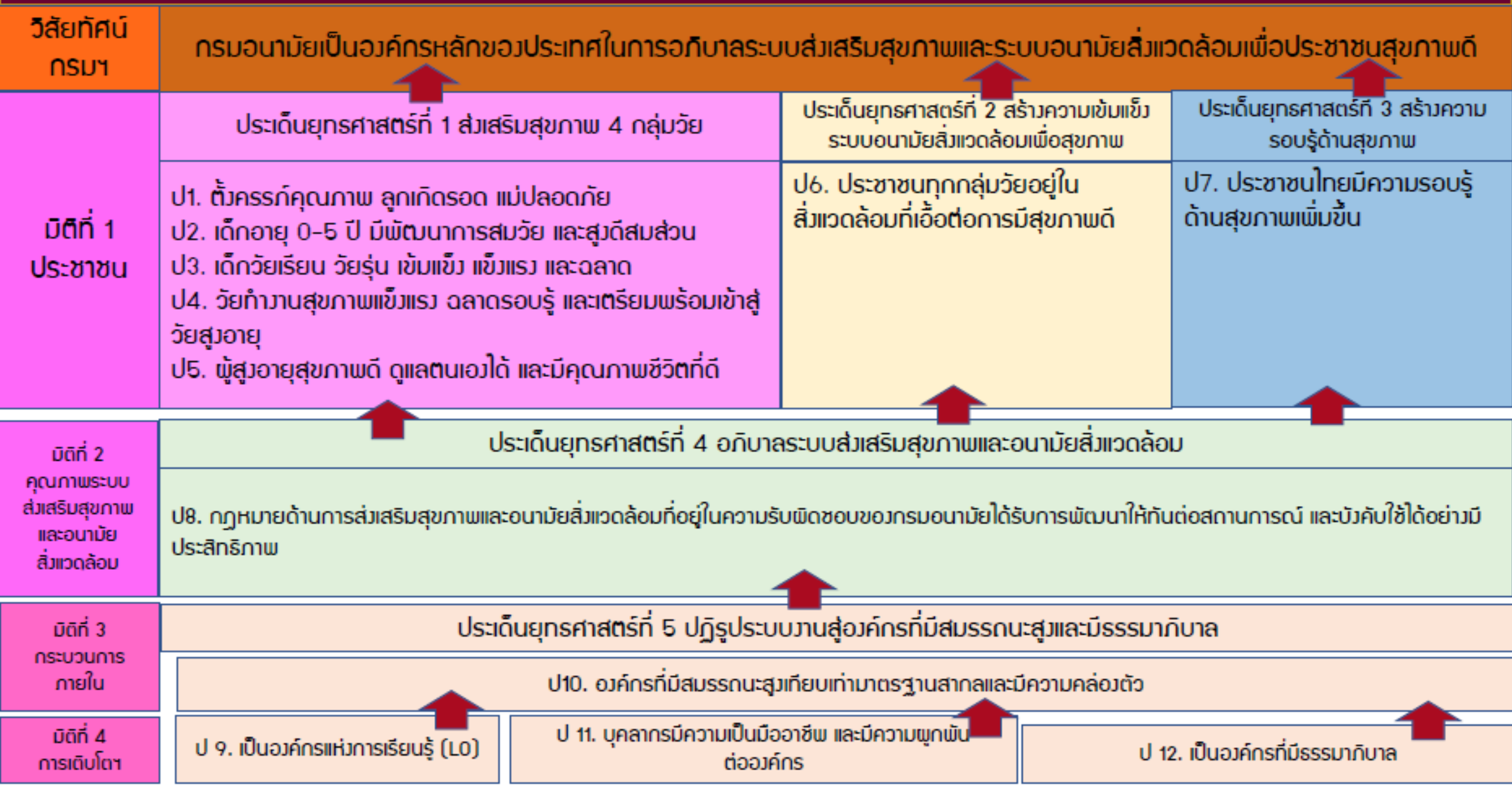
10 นวัตกรรมการบริหารจัดการของเขตสุขภาพ (Initiative Management)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ กรมอนามัย (พ.ศ. 2563-2565)

**แผนยุทธศาสตร์ฯ
กรมอนามัย (2563-2565)**

แผนที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ ปรับปรุง พ.ศ. (2563-2565)

นโยบายรองอธิบดีกรมอนามัย ต่อการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

1

สอดคล้องกับ
ทิศทางและ
นโยบายที่
เกี่ยวข้อง

2

ให้ความสำคัญกับ
เครือข่ายระดับ
ต่างๆ
(สสจ./สสอ./
พชอ./อปท.)

3

การพัฒนาขีด
ความสามารถ
บุคลากร
(ส่วนกลาง/ศอ./
สสจ/สสอ./อสม.)

Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม

ประชาชนทุกกลุ่มวัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละ 80 ของจังหวัดมีระบบจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้น ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 65 ของเทศบาลมีการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม(EHA) ระดับพื้นฐานขึ้นไป - ร้อยละ 5 ของ อบต. ที่มีการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อชุมชนและท้องถิ่นน่าอยู่ ร้อยละของโรงพยาบาลพัฒนามาตรฐานสิ่งแวดล้อมได้ตามเกณฑ์ GREEN&CLEAN Hospital <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์ระดับดีมากขึ้นไป - ร้อยละ 30 ผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก Plus 			
กลุ่มเป้าหมาย	* องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) * ชุมชน อสม. และประชาชน		* หน่วยบริการสาธารณสุข /setting/สถานประกอบการ * เขตสุขภาพ สสจ. , สสอ.	
ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทุกระดับ ได้แก่ 1) หน่วยงานระดับกระทรวง /คกก.ระดับชาติ /คกก.สาธารณสุข /คกก.อนามัยสิ่งแวดล้อม/สสส./ 2) หน่วยงานภายในกระทรวงฯ เช่น สป. คร. สบส. 3) สมาคมและชมรมที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมสาธารณสุขแห่งประเทศไทย/ชมรมอนามัยสิ่งแวดล้อมไทย				
กลยุทธ์	พัฒนานโยบายและกฎหมายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	สร้างความร่วมมือและเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรและภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	กำกับ ติดตามและประเมินผล นโยบาย แผนงาน โครงการและการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพ	พัฒนาระบบข้อมูลและเฝ้าระวังอนามัยสิ่งแวดล้อม
มาตรการ	<ol style="list-style-type: none"> จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ (A) พัฒนา และปรับปรุงกฎหมายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (A) ขับเคลื่อนนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และการบังคับใช้กฎหมาย (A) 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมความรู้และพฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับประชาชน (P) เพิ่มขีดความสามารถและความเข้มแข็งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับและอปท. (B) พัฒนากลไกความร่วมมือภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนท้องถิ่นชุมชนเมืองน่าอยู่ (P) พัฒนาองค์ความรู้ และแนวทางปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (B) พัฒนากลไกความร่วมมือภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนมาตรฐาน Street Food (P) 	<ol style="list-style-type: none"> เสริมสร้างความเข้มแข็งกลไกความร่วมมือระดับนโยบาย คณะกรรมการ ระดับจังหวัด (คสจ.) และอำเภอ (พชอ.) (R) พัฒนาระบบและกลไกการกำกับติดตามการบังคับใช้กฎหมาย (R) 	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (I) พัฒนาระบบเฝ้าระวัง คาดการณ์ และเตือนภัยด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (I)
โครงการสำคัญ	<ol style="list-style-type: none"> โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการสาธารณสุขที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ โครงการเฝ้าระวัง เตือนภัยสุขภาพและตอบโต้ความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 			
ระดับความสำเร็จ	ไตรมาส 1 (3 เดือน)	ไตรมาส 2 (6 เดือน)	ไตรมาส 3 (9 เดือน)	ไตรมาส 4 (12 เดือน)
	<ol style="list-style-type: none"> มีกิจกรรมสำคัญเพื่อสร้างกระแสสังคมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ จำนวน 2 ครั้ง (วันล้างมือโลก (15 ตค.62) และEHA Forum 2019 + วันส้วมโลก (พย.62) นักวิชาการส่วนกลางและศอ. ได้รับการพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านอวล. (ส่วนกลาง+ศอ.) เจ้าหน้าที่ อบต. ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านกฎหมาย สธ. และ อวล.พื้นฐาน (76 อบต.) มีฐานข้อมูลสถานการณ์อนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อการเฝ้าระวัง คาดการณ์ฯ และสื่อสารความเสี่ยง มีชุดความรู้ และคู่มือแนวปฏิบัติด้านการจัดการ อวล. เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ อย่างน้อย 3 เรื่อง 	<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละ 100 ของ จว.มีระบบจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านอวล.ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน ร้อยละ 98 ของรพ ผ่านเกณฑ์ GCH. ระดับดีขึ้นไป มีการติดตามการดำเนินงาน อวล. ในระดับพื้นที่รอบ 6 เดือน มีสถานการณ์ความรู้ และพฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับประชาชน จำนวน 1 เรื่อง คสจ. แต่ละจังหวัดมีการประชุมกำหนดแผนการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม อย่างน้อย 1 ครั้ง 	<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละ 60 ของ จว.มีระบบจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ผ่านเกณฑ์ระดับดี ร้อยละ100 ของรพ ผ่านเกณฑ์ GCH. ระดับดีขึ้นไป มีข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรฐาน มาตรการ แนวทางการจัดด้านอวล. อย่างน้อย 1 เรื่อง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านอวล. ในพื้นที่ 12 ศูนย์อนามัย มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสู่ความสำเร็จด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ประเด็น 	<ol style="list-style-type: none"> ทุกตัวชี้วัดบรรลุตามเป้าหมาย มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน อวล. ในระดับพื้นที่ รอบ 12 เดือน มีต้นแบบ นวัตกรรม ด้านอวล.

โครงการและกิจกรรมสำคัญ Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม ปิงปิงประมาณ พ.ศ.2563

โครงการป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ กิจกรรมสำคัญ

1. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม และขับเคลื่อนการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่ท้องถิ่น ชุมชนน่าอยู่
2. พัฒนากลไกความร่วมมือภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมาตรฐาน Street Food

โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการอนามัย สิ่งแวดล้อมสถานบริการสาธารณสุขที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมสำคัญ

1. ขับเคลื่อน GREEN & CLEAN Hospital และพัฒนานวัตกรรมต้นแบบอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
2. ส่งเสริมการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อและมูลฝอยประเภทอื่นให้มีประสิทธิภาพไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

โครงการเฝ้าระวัง เตือนภัยสุขภาพและตอบโต้ความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมสำคัญ

1. พัฒนาระบบเฝ้าระวัง การจัดการข้อมูลสารสนเทศ และการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
2. สร้างความรู้ พัฒนาระบบและเสริมสร้างความเข้มแข็งภาคีเครือข่ายประชาชนการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการและขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม